

ՌԻՄՍԱԻՌՐԻՉ

ԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 11
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
 OCTOBER / OCTOBRE
 YEAR / ANNÉE 1
 NO.11 2017

ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԽՕՍՔ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԱՄԻՍ

ԽԱՉԻ ԳԻԻՏԻ ՏՕՆԸ

ԲԱԲԳԵՆ ԱՐԵՎԴԻՍԿՈՊՈՍ Առաջնորդ՝ Գանատայի Հայոց Թեմի

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ ԱՄԻՍ... ՄՇԱԿՈՅԹԻ ԱՄԻՍ

Հոկտեմբերը թարգմանիչ վարդապետներուն յիշատակութեան ամիսն է: Պիտի ոգեկոչենք անմեռ յիշատակը խումբ մը աստուածաբեալ ու հայրենապաշտ նուիրեալներու՝ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի, Եղիշէ Պատմիչի, Մովսէս Քերթոզի, Դաւիթ Անյաղթ Փիլիսոփայի, Գրիգոր Նարեկացիի եւ Ներսէս Կլայեցիի, որոնք մեր աստուածատուր տառերու հնարիչներն են եւ Աստուածաշունչի թարգմանութեան երախտաւոր հեղինակները:

Հայ ազգը, որպէս մշակոյթ ու քաղաքակրթութիւն կերտող ազգ, ունի իր իւրայատուկ, յատկանշական եւ նշանակալից պատմական անկիւնադարձներն ու իրագործումները, որոնցմէ գլխաւորներէն է հայ գիրերու գիտը:

ԳԻՐԵՐՈՒ ԳԻԻՏ... բառեր, որոնցմով անպայմանօրէն իւրաքանչիւր հայու մտքի պաստառին վրայ կը պատկերանան երեք անգուգական դէմքեր՝ Վաղարշապատի Վեհափառ Մահակ Հայրապետը, Մեսրոպ Մաշտոցը եւ անոնց կողքին Վոսմշապուհ թագաւորը, որոնք իրենց կամքերու միութեամբ մտածեցին իրագործել այնպիսի սրբազան ծրագիր մը, որով պիտի ապրէր հայը յաւերժօրէն: Աստուած հայերէն պիտի խօսէր մեր ժողովուրդին հետ: Հայ ժողովուրդի անունը պիտի արձանագրուէր աշխարհի պատմութեան գրատախտակին վրայ:

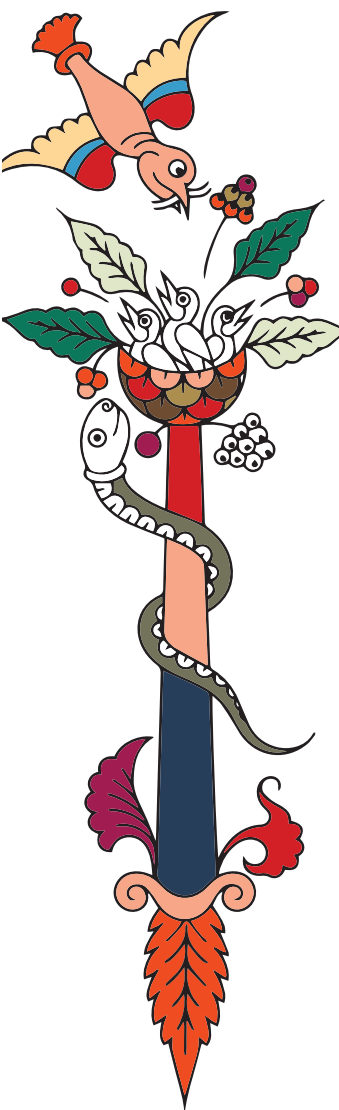
Մեսրոպ Մաշտոցի, Մահակ Հայրապետի եւ թարգմանչաց սերունդի վաստակը մեծ է ու յաւերժական: Անոնք հայ տառերու ստեղծումով ոչ միայն դարձան հիմնադիրները հայ գրականութեան, այլ նաեւ եղան հիմնադիրները հայկական վարժարաններու, եղան մեծագոյն ուսուցիչները, քարոզիչները, կրօնի եւ գիտութեան առաջնորդները, դաստիարակները եւ լուսաւորիչը ազգերու:

Այսօր ուր են անոնք, կ'ապրին մեր կեանքին մէջ, կ'ապրին իւրնաբանչիւր հայ աշակերտի կեանքին մէջ:

Այսօր եթէ կ'ուզենք մեր յարգանքի տուրքը մատուցել, խոնարհիլ իրենց սրբազան գործին առջեւ, պէտք է փնտռենք զանոնք, ճանչնանք ու հարստանանք անոնցմով որպէս անոնց անուան եւ արեան ժառանգորդները: Անոնք մեզի համար պէտք է դադրին յիշատակ, անուն եւ հպարտանալու առիթ ըլլալէ. մեզի համար պէտք է դառնան փնտռողութիւն, ընթերցումի եւ ճանաչումի առիթ, որպէսզի կարենանք վերապրեցնել զանոնք մեր կեանքին մէջ, մեր գրասեղաններուն առջեւ, մեր ընտանեկան յարկերէն ներս եւ ամէն տեղ: Եկէ՛ք, անգամ մը եւս ուխտենք դառնալ հայ գիրի ու հայ գիրքի բարեկամները, հայ գիրի ու մշակոյթի ծառաներն ու սպասաւորները:

Ստոնցմով է, որ մեր ինքնութիւնը կը պահենք, ասոնցմով է, որ կը շարունակենք ապրիլ յաւերժօրէն եւ հայօրէն:

Այս է ուղին ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐՈՒՆ... Այս է ուղին ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ... Այս է ուղին մեր ՅԱԻԵՐԺՈՒԹԵԱՆ:

Վ ո ս տ ա ն դ ի ա ն ո ս կայսեր մայրը՝ Հեղինէն, շատ բարեպաշտ կին էր, Աստուած ալ անոր մեծ պատուի արժանացուց: Օր մը տեսիլքի ձեւով Աստուած յայտնուեցաւ անոր եւ ըսաւ.

«Գնա՛, գոհի՛ր Քրիստոսի խաչափայտը եւ այդ վայրին մէջ տաճար կառուցէ:

Այդ օրերուն Երուսաղէմ կ'ապրէր Յուդա անունով հրեայ մը: Անոր օգնութեամբ կայսրուհին բարձրացաւ Գողգոթա, ուր խաչուած էր Աստուածորդին: Գողգոթան այդ ժամանակ մոռցուած վայր մըն էր եւ աղբանոցի վերածուած:

Աստուածային նախախնամութեամբ թագուհին երեք խաչափայտերը կը գտնէ: Երուսաղէմի Մակարիոս Պատրիարքը Աստուծմէ նշան մը կը խնդրէ գիտնալու, թէ ո՞րն է Քրիստոսի խաչափայտը: Այդ նշանը անմիջապէս կը տրուի: Երբ խաչերէն մէկը հիւանդոտ կնոջ մը կը մօտեցնեն, ան իսկոյն կ'առողջանայ: Այնուհետեւ, մահացած պատանի մը կը կենդանանայ նոյն խաչին զօրութեամբ: Այսպիսով կ'իմանան, թէ ո՞րն է Փրկչին իսկական խաչափայտը: Այս բոլորին ակնատես ըլլալով շատ մը հրեաներ դարձի կու գան եւ քրիստոնէայ կը դառնան: Հեղինէ թագուհին Գողգոթայի վրայ Սուրբ Յարութեան տաճարը կը կառուցէ եւ խաչը այնտեղ կը բարձրացնէ՝ ի տես ժողովուրդին:

Այս դէպքը յիշատակելու համար մեր եկեղեցին ամէն տարի կը նշէ Քրիստոսի խաչափայտին գտնուելու տօնը, որ կը կոչուի «Տօն խաչի գիւտի»:

ՄԻՇՏ ԱՂՕԹԵՆՔ

Հայրաշնորհ պարգէներէն դուն գերազանց, պարգէ՛ւդ մեծ, կենարար եւ ազատիչ, ամենագոր Սուրբ Հոգի, դուն որ քու փառակիցիդ՝ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի սուրբ եկեղեցիին սրբարար աւագանէն մեզի վերստին ծնունդ տուիր՝ իբրեւ Աստուծոյ որդիներ եւ արքայութեան ժառանգորդներ, գոհութեամբ կ'երկրպագենք քեզի եւ կ'աղաչենք, վերստին նորոգէ մեզ այդ կոչումին մէջ եւ մեր մէջ վերստեղծէ՛ աստուածաստեղծ եւ անարատ մեր պատկերը, որ անզգոյշ վարքով աղարտեցինք ու եղծեցինք՝ չարին իրապոյրներուն տեղի տալով: Սրբէ՛ մեր միտքը, ո՛վ Տէր, եւ աստուածային պատուիրաններու հնազանդութեան յորդորէ: Վերստին մեր մէջ արծարծէ այն երկնապարգէւ իմաստութիւնը, որ բոլոր յաւիտեաններէն առաջ մեզի տալ խոստացած էիր, որպէսզի այդ իմաստութեամբ ճշմարտապէս ճանչնանք Հայրը եւ Որդին եւ Քեզ եւ նոյն իմաստութեամբ մե՛նք փառաւորուինք ու փառաւորենք ամենասուրբ Երրորդութիւնը, յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

ՈՒՄԱՒՈՐԻՉ

ԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

ՀՈԳԵԻՈՐ ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ

Հայ քրիստոնեայ ըլլալու համար ԲԱԻԱՐԱՐ ՉԷ քրիստոնեայ ծնողներու զաւակ ըլլալ եւ քրիստոնեայ ընտանիքի մէջ աչքերը բանալ: Եկեղեցին ռեւէ անձի ազգային կամ ընկերային խանձարուրը չէ: Հայ ուղղափառ հաւատի կեանքը ապրիլը ծիսական սովորութիւններու հանգրուաններու շարան չէ, որոնցմէ անցնելով կարող ենք քրիստոնեայ դառնալ. օրինակ՝ մկրտուիլ, Ս. Հաղորդութիւն ստանալ, պսակուիլ, ձեռնադրուիլ, մում վառել, խունկ ծխել, մատաղ օրինել տալ եւ այլն: Բայց, միւս կողմէն, կարելի չէ քրիստոնեայ դառնալ առանց հաւատքի ցոլացումը հանդիսացող խորհուրդներուն եւ խորհուրդները դրսեւորող արտաքին, նիւթեղէն տարրերուն. օրինակ՝ սրբալոյս միւռոնով դրոշմուիլ, Ս. Պատարագի մատուցումը առնել, տունը օրինել տալ եւ այլն: Հայ Եկեղեցին մեզ կը հրաւիրէ Աստուծոյ Միածին Որդիին՝ Յիսուս Քրիստոսի վրայ հաստատուած հաւատալից նոր կեանքի մը: Մենք Աստուծոյ մեծ ընտանիքի անդամներն ենք. մէկ ընտանիք, որ կ'ընդգրկէ երկինքն ու երկիրը:

Արդ, պարտաւոր ենք Հայ Եկեղեցոյ զաւակները ըլլալու մեր կոչումը արժեւորելու, որպէս Սուրբ Հոգիի տաճարները դարձած նորածին արարածներ:

Հայ Եկեղեցին դուրս ելող մեր քրիստոնեայ եղբայրներուն եւ քոյրերուն կ'ըսենք. «Որպէս Հայ Եկեղեցոյ հաւատացեալներ, կը գնահատենք Յիսուսի եւ Աստուածաշունչի հանդէպ ձեր ունեցած նախանձախնդրութիւնը, որ մերն է նաեւ: Սակայն, շարք մը վարդապետութիւններու հանդէպ ձեր ունեցած վերաբերմունքը ձեր մտածողութեան մէջ շփոթ կը յառաջացնէ: Հայ Եկեղեցոյ արարողութիւնները իմաստագործի, մեքենական շարժումներով եւ աւելորդ սպասներով չեն կատարուիր, այլ՝ կենդանի, աշխոյժ եւ խորիմաստ կեանքի մը ցոլացումն են՝ քրիստոնեան Քրիստոսի մօտ բերելու հրամայականով շեշտաւորուած: Պէտք է անկեղծ սիրով, թէկուզ եւ արդար քննադատութեամբ, մօտենալ Հայ Եկեղեցոյ եւ հաղորդակցիլ անոր հարուստ եւ հարստացուցիչ ժառանգութեան հետ եւ ըստ այնմ գնահատել Քրիստոսով ապրող եւ Քրիստոսի առաքեալներու քարոզութեամբ ու նահատակութեամբ հիմնուած այս պատմական եւ մշտանորոգ Եկեղեցին»:

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԽՈՐՏԱԿԵԼԻՆ

Հաւանաբար շատեր լսած են աշխարհահռչակ տեսաժապաւէն Թայթանիին մասին: Անոր պատրաստութեան համար ծախսուած է 200 միլիոն տոլար: Թայթանիի բառին հայերէն հոմանիշն է տիտանականը, որ կը նշանակէ ամեհի, վիթխարի կամ հսկայական:

Թէեւ այս նաւուն ողբերգութիւնը 1912-ին պատահեցաւ, սակայն ամէն մարդ գիտէ անոր մասին, որովհետեւ Ապրիլ 14-ի կէս գիշերին անլուսին երկնակամարին տակ մօտաւորապէս 1500 անձիք Աթլանթեան ովկիանոսի պաղ ջուրերուն մէջ խեղդուեցան:

Ինչու՞ այս սրտաճմլիկ դէպքը այսքան մեծ ազդեցութիւն ունեցած է մարդկութեան վրայ: Շատ մը աղիտալի արկածներ արձանագրուած են աշխարհի պատմութեան էջերուն մէջ, ըլլալ օդային, ըլլալ ծովային կամ ցամաքային: Սակայն Թայթանիի նաւուն ընկղմիլը ամենէն ահեղ ինքնաթիռի մեղքն էր, քանի որ անիկա քսաներորդ դարու մեծագոյն նաւն էր: Նաւ մը, որ ծիսացող շքեղ պայտս մըն էր իր բոլոր սարգաւորութեանով, ճոխութիւններով եւ շինուածքով: Անիկա ուղղակի տիտան մըն էր, ամեհի կառոյց մը, որ կարծես կտոր մը երկինք էր երկրի ջուրերուն վրայ: Ճարտարապետները մեծ վստահութեամբ կըսէին, թէ Աստուած իսկ չի կրնար այս նաւը ընկղմեցնել: Անոր համար զանիկա յորջորջեցին անկործանելի:

Թայթանիի մէջ մօտաւորապէս 2340 ճամբորդ կար, աշխարհի մեծահարուստներու ամենաընտիր դասակարգի անձնաւորութիւններ շատ սուղ գին վճարեցին այս պատմական ճամբորդութեան մաս կազմելու համար: Անոնք կուզէին ապագային իրենց զաւակներուն եւ թոռներուն պատմել այս եզակի ճամբորդութեան մասին: Կըսուի, թէ այս նաւուն վրայ հաւանաբար մօտ 500 միլիոն տոլար արժող հարստութիւն կար:

Թայթանիի ձակատագրական գիշերը 14 Ապրիլ 1912-ին, ծովը խաղաղ էր: Թէեւ ջուրի ջերմաչափը սառելու աստիճանին շատ մօտ էր, սակայն նաւուն շքեղ սրահներուն մէջ մարդիկ աներեւակայելի ճոխութիւն եւ գեխութիւն կը վայելէին բախտախաղի սեղաններու, փարթամ ընթրիքներու եւ պարասրահներու մէջ: Նոյն պահուն սառակոյտերու մասին ազդարարութիւններ կը հաղորդուէին ուրիշ նաւերու կողմէ, սակայն Թայթանիի գլխաւոր նաւապետը, որ քառասուն տարուան փորձառութիւն ունէր, եւ իր պաշտօնակիցները բնական երեւոյթներ նկատելով կարեւորութիւն չտուին: Անոնց երազն էր ամենաարագ գնացքով հասնիլ Նիւ Եորքի մեծ նաւահանգիստը: Սակայն Թայթանիի ջուրին տակ գտնուող հսկայական սառակոյտին կողմնակի զարնուեցաւ եւ մեծ ձեռք մը բացուեցաւ անոր աջ կողմը: Նաւուն ճարտարապետը երբ տեսաւ պատահած աղէտը, գիտցաւ, որ նաւը քանի մը ժամէն կրնար ընկղմիլ: Թէեւ ազդարարութիւն տրուեցաւ, սակայն անոնցմէ շատեր թեթեւութեամբ առին զայն, վստահ ըլլալով որ Թայթանիի անխորտակելի է:

Ուստի անոնք շարունակեցին ուտել, խմել եւ հաճոյալի վայրկեաններ անցընել:

Միայն քսան ազատարար նաւակներ կային, կիներով եւ երեխաներով սկսան լեցուիլ, սակայն անոնց մէջ 10-15 անձիք հագիւր զետեղուած ճամբայ կելլէին, քանի որ մարդիկ դեռ չէին հաւատար, որ նաւը վտանգի մէջ էր եւ կուզէին իրենց շքեղ ճամբորդութիւնը շարունակել:

Հարիւրաւորներ, որոնք հսկայական նաւուն տախտակ-ամածին վրայ ժապտակներ, ծնրադրեցին աղօթելու, որովհետեւ գիտէին, թէ մօտ ատենէն իրենց Ստեղծիչին կողմէ պիտի դիմաւորուէին: Իսկ ուրիշներ դառնութեամբ սկսան զԱստուած անիծել: Հարիւր ժամ ետք, չորս օր ճամբորդելէ ետք, անիկա ընկղմեցաւ իրեն հետ տանելով 1500 հոգի, որոնցմէ շատեր սառեցան Աթլանթեան ջուրերուն մէջ:

Այսօր մեր շքեղ երկրագունդը, որ անխորտակելի կը կարծուէր, Թայթանիի նման մահացու կերպով վիրաւորուած է ու կը տնքայ...:

Ինչպէս Թայթանիի ճամբորդները կերուիտումով եւ հաճոյամոլութեամբ զբաղած էին, նոյնպէս ալ այսօր բոլորս անգիտակից ենք իրականութեան, շատերս իրարմէ նեղուած ենք, քոյրեր եղբայրներ, հարազատներ իրարու տկարութիւններով ու սխալներով զբաղած ենք: Սակայն մոռցած ենք, թէ մենք իսկապէս որո՞ն պէտք է վստահինք, որպէսզի բարեկեանք մեր ընթացքը:

Այսօր կեանքը կրնայ որեւէ ատեն կանգ առնել եւ յալիտենապէս բաժնուիս այս աշխարհին: Մտածէ՛, դուրք բաց է, Անո՞ր գնա, Յիսուոս Քրիստոսի, որ Ինքն է անխորտակելի նաւապետը, խոստովանէ մեղքերդ, խոնարհէ ու ապաշխարէ՛, այն ատեն աչքերդ պիտի բացուին եւ իսկական ուրախութիւն ու խաղաղութիւն պիտի ունենաս եւ այն ատեն քրոջդ ու եղբորդ հետ պիտի հաշտուիս...
Բրաւիստ

ՍՈՒՐԲԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Ալեքսիանոս կամաւոր աղքատ

Հռոմայեցի ազնուական ընտանիքի զաւակ եղած էր Ալեքսիանոս վկան, որ ամուսնութեան գիշերն իսկ հեռանալով տունէն կը փախչի Արեւելք, ուր ձգնելով կը գորանայ հաւատքով եւ կ'առատանայ շնորհքներով:

Ան հրաշագործի համբաւ կ'ունենայ Արեւելքի մէջ եւ հեռանալով ձգնարանէն կը վերադառնայ իր հայրենի երկիրը, ուր այս անգամ, որպէս աղքատ մուրացկան, կը թափառի հօրենական տան սանդուխներուն առջեւ: Ոչ ոք կը ճանչնայ զինք, ոչ իսկ իր ծնողքը:

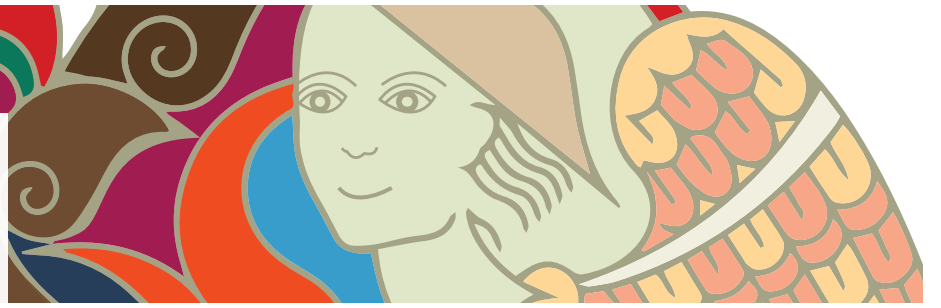
Տարիներ ետք երբ կը վախճանի սուրբը, մարմնին վրայէն գտնուած թուղթ մը կը յայտնէ ինքնութիւնը: Օնողքը խղճահար դառնօրէն կու լսն եւ գեղեցիկ մատուռ մը կը կառուցեն իր ձգնարանին վրայ:

Ակակիոս վկայ

4-րդ դարուն սկիզբը ապրած պատանի վկայ մըն է Ակակիոս, որ ժամանակակից եղած է Լիկիանոս կայսրին:

Ան իր քրիստոնեայ ըլլալուն համար Տերենտիոս եպարքոսէն նախ կը գանակոծուի եւ ապա ձեռքով եւ իւղով տաքցուած կաթսայի մը մէջ կը նետուի, ուրկէ Աստուածային հրաշքով անգասա դուրս կու գայ: Ապա կը տարուի բազին եւ այնտեղ կը պարտադրուի իրեն գոհ մատուցել կուրքերուն: Սակայն իր աղօթքներով կը փշրէ կուրքերը եւ չենթարկուի իր քրտնազնիւ:

Եպարքոսը զայրացած կը նետէ զինք զազաններու առջեւ, որոնք բացարձակապէս չեն մօտենար եւ չեն գաստեր անոր: Ի վերջոյ կը տարուի Մելիտինէ քաղաք, ուր նախ կը բանտարկուի, ապա գլխատուելով կը նահատակուի 310 թուականին:

Message du Prélat Le mois de la culture
Octobre : le mois de la culture.

Octobre sera le mois pour célébrer la mémoire des prêtres-traducteurs. Nous allons ainsi commémorer le souvenir de ce groupe d'âmes saintes et patriotes qui, créant notre alphabet divin, devinrent les auteurs spirituels de notre Bible dans sa traduction : les saints Mesrop Machdots, Yéghiché l'Historien, Movsès de Khorène, Davit le Philosophe Invincible, Krikor de Nareg, Nersès le Gracieux.

L'histoire des Arméniens, ce peuple artisan de la civilisation et de la culture, possède ses propres péripéties et réalisations uniques et importantes. Un de ces événements majeurs fut l'invention de l'alphabet arménien.

L'INVENTION DE L'ALPHABET... des mots, grâce auxquels chaque Arménien peut imaginer trois grandes figures : le patriarche Sahak Partev, Mesrop Machdots et, à leurs côtés, le roi Vramchapuh. La force de leur volonté collective sut créer le travail dont bénéficiera chaque Arménien éternellement. Dieu parla en arménien à notre peuple. Le nom des Arméniens s'inscrit donc sur le tableau de l'Histoire.

La gloire de Mesrop Machdots, du patriarche Sahak et de cette génération de traducteurs est grande et immortelle. Ils devinrent non seulement les fondateurs de la littérature arménienne, grâce à leur invention de l'alphabet, mais établirent également des écoles arméniennes et devinrent de grands professeurs, rhéteurs, chefs de file de théologie et des sciences; ils devinrent ainsi les instructeurs, les illuminateurs de tout un peuple.

Où sont-ils aujourd'hui dans notre quotidien? Y vivent-ils toujours? Vivent-ils dans le cœur des élèves arméniens?

Si nous souhaitons, en ce jour, repayer nos dettes envers eux, nous incliner devant leur travail divin, nous devons les chercher, les reconnaître et nous en enrichir en tant que descendants de leur nom et de leur sang. Nous devons cesser de penser à eux comme de simples souvenirs; ils doivent devenir, pour nous, une source de recherche, de lecture, de connaissance de soi, afin qu'on puisse les retrouver vivants dans notre quotidien, devant nos pupitres, dans nos relations interpersonnelles, partout. Engageons-nous de nouveau à devenir les amis de la Lettre et du Livre arméniens, les serviteurs de la Lettre et de la Culture arméniennes.

Ce n'est que grâce à cela que nous préserverons notre identité et continuerons de vivre éternellement, de façon arménienne.

C'est le chemin à prendre pour les TRADUCTEURS... pour les ARMÉNIENS... pour notre PERPÉTUITÉ.

Archevêque Papken Tcharian

ST. Hélène

Sa biographie doit être lue avec précaution car les auteurs d'apologétique chrétienne et son fils Constantin ont certainement voulu, dans un vaste programme de propagande chrétienne et impériale, donner une image de femme pieuse, charitable et honorable. La littérature sur elle relève donc plus du panégyrique impérial et de l'hagiographie.

Selon la tradition fixée par l'historien Procopé (VIe siècle), elle serait née à Drépanum dans la province de Bithynie en Asie Mineure, bourg dont le nom est modifié après sa mort, par son fils Constantin, en Héliopolis. D'après l'évêque et historien Eusèbe de Césarée, elle aurait eu environ 80 ans lors de son retour de Palestine vers l'année 327 et donc serait probablement née entre 248 et 250. D'origine très modeste, d'après saint Ambroise elle est stabularia, ce qui peut se traduire comme « servante d'auberge » mais peut s'interpréter aussi comme une prostituée qui recrutait ses clients dans les étables (stabula) près des auberges .

On ne sait avec certitude où elle rencontre Constance Chlore, mais c'est peut-être en Asie Mineure lorsque Constance, officier de l'empereur Aurélien, participe à la campagne contre la reine Zénobie (271-273). Certaines sources la mentionnent comme son épouse, d'autres comme sa concubine, ce dernier statut étant plus probable étant leur différence de condition sociale. Avoir une mère honorable, mariée à Constance Chlore entre dans le cadre de la reconstruction propagandiste de son fils Constantin après son accession au pouvoir pour légitimer son titre et pour qu'il ne puisse être contesté par ses demi-frères³. Elle donna naissance à Constantin vers 272 à Naissus, en Mésie (Niš, Serbie), cité militaire sur le Danube. À l'époque de l'établissement de la Tétrarchie, en 293, Constance Chlore, devenu César, a probablement déjà épousé Théodora, fille de l'Auguste Maximien. Hélène ne se marie – ou ne se remarie – pas, et vit alors dans l'ombre, cette période de sa vie étant inconnue.

**THE HOLY TRANSLATORS
SAHAG AND MESROB**

The calendar of the Armenian Church lists under the title “Holy Translators” a number of saints, including St. Sahag the Parthian, St. Mesrop Mashdots, St. Yeghishé, St. Movsés the Grammarian, St. David the Invincible, St. Gregory of Nareg, and St. Nersés of Hromgla. Sahag and Mesrob are commemorated as a team, distinct from the rest of the Translators, on the Thursday following the Fourth Sunday after Pentecost.

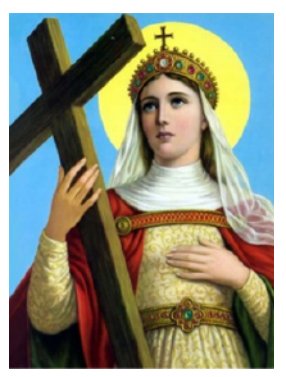
The creator of the Armenian alphabet was born in the village of Hatseg, located in the region of present-day Mush. He was the son of a com-moner named Vartan who was a client of the Mamigonian clan. As a youth Mesrob had learned Greek, Persian and Syriac, and had ultimately entered the military. Because of his gift for languages, he became a secretary in the royal chancellery.

Disenchanted with a secular way of life and being spiritually inclined, Mesrob chose to become a priest. Soon thereafter, gathering a few pupils around him, he went to the region of Koghtn in modern Nakhichevan to lead a solitary life in the wilderness and preach to the people of that region, who were still not converted to Christianity. During his mission-ary work, he came to realize the necessity of having a literary tradition in Armenian so that people could understand the Holy Scriptures and the liturgy.

These concerns led St. Mesrob to Catholicos Sahag, who took him to King Vramshabuh. In audience with the king, the two laid out the need for a literary language. The king commissioned a certain Vahrij to consult a Bishop Daniel in northern Syria, who, rumor held, possessed an old alphabet invented for the Armenian language. Vahrij sought the help of a priest named Hapel, who contacted the bishop, acquired the alphabet from him, and brought it back to Armenia.

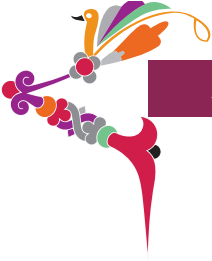
Sts. Sahag and Mesrob are considered major saints of the Armenian Church because of their efforts to spread spiritual and intellectual enlightenment throughout the Armenian world. Under the sponsorship of King Vramshabuh and Catholicos Sahag, St. Mesrob, inspired by God, created the Armenian alphabetic script in a.d. 406. His first and fore-most endeavor was to engage himself and his pupils to the task of trans-lating the Holy Scriptures into Armenian. For a period of more than four decades, Sts. Sahag and Mesrob established schools, educated the young and spread the word of God throughout Armenia and its neighboring regions.

Après l'avènement de Constantin en 306, Hélène retrouve une vie publique. La tradition incertaine la fait séjourner à la cour impériale à Trèves (Constantin en fait sa capitale jusqu'en 316). Elle vit à partir de 312 principalement à Rome (dans le complexe résidentiel du Palazzo Sessoriano (it)) où elle se convertit au christianisme comme son fils, peut-être avant lui et joue un rôle important de propagandiste de la foi nouvelle pour mieux asseoir l'Empire chrétien, encore fragile. À l'automne 324, Constantin fait proclamer « augusta » (impératrice) sa mère Hélène que Constance Chlore avait répudiée, ce qui montre son influence grandissante à la cour et au sein de la dynastie constantinienne.

Connue traditionnellement pour avoir organisé la première restauration des lieux saints chrétiens de Jérusalem, c'est en réalité son fils, l'empereur Constantin qui ordonne cette restauration. Elle se rend en Terre sainte vers 326-328, voyage que présente Eusèbe comme un pèlerinage mais qui relève certainement plus de raisons politiques en sa qualité d'augusta, par exemple expliquer la politique de christianisation de son fils. Elle y fonde l'Église du Pater Noster et de la Basilique de la Nativité, et découvre à Jérusalem, selon la tradition légendaire, les saintes reliques de la Passion du Christ, donnant une impulsion importante aux pèlerinages en Terre sainte, et à l'aménagement des lieux.

La découverte légendaire la plus importante d'Hélène est l'Invention de la Vraie Croix, sur le site du Saint-Sépulcre où l'empereur Hadrien avait fait construire un temple à Vénus qu'Hélène fait abattre. Elle meurt vers 330 avec son fils à ses côtés¹⁶. Constantin fait transformer sa résidence, le palais de Sessorium, en une église, la basilique Sainte-Croix-de-Jérusalem.

ՀԱՅԵՑԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԾԻՍԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

Սուրբ Թարգմանչաց տօնը (ամբողջական անուանումը՝ Սրբոց թարգմանչաց վարդապետացն մերոց) հայ ժողովուրդի ազգային-եկեղեցական տօներեն է, կը նշուի Սուրբ Խաչի տօնին չորրորդ կիրակիին յաջորդող Շաբաթ օրը: Կը խորհրդանշէ հայոց գիրերու գիտը, Աստուածաշունչի հայերէն առաջին թարգմանութիւնը, թարգմանչաց շարժումն ու հայ դպրութեան սկիզբը: Սրբոց թարգմանչաց Վարդապետներու տօնը հայ ժողովուրդի ամենէն նուիրական եւ սիրուած ազգային-եկեղեցական տօներէն է:

«Թարգմանիչ» ընդհանուր անուան տակ յայտնի են Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եւ Սահակ Պարթեւի աշակերտած շուրջ հարիւր աշակերտներ, որոնցմէ են՝ Եղիշէ Պատմիչը, Մովսէս Խորենացին, Ղազար Փարպեցին, Կորիւն Վարդապետը, Եզնիկ Կողբացին, Մամբրէ Վերծանողը, Յովհան Մանդակունին, Ղեւոնդ Երեցը, Մովսէս Քերթողը, Դաւիթ Անյաղթ փիլիսոփան, Գրիգոր Նարեկացին, Ներսէս Շնորհալին (Կլայեցի), Անանիա Շիրակացին, Յովսէփ Վայոց Ձորեցին եւ շատ ուրիշներ՝ Ե. դարէն մինչեւ ԺԲ. դար:

Հայոց օրացոյցի Հոկտեմբեր ամսուան ամենէն աւելի յիշատակուող տօնը Թարգմանչաց տօնն է: Հայ եկեղեցին Թարգմանչաց տօնը կը յիշատակէ Հոկտեմբերի երկրորդ շաբաթ օրը, Հոկտեմբերի երկրորդ շաբաթ օրուան յետեւող Կիրակիին: Ս. Պատարագի ընթացքին քարոզները կեդրոնացած կ'ըլլան Հայ գիրերու գիտին, անոր մեծանուն հեղինակ՝ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի կեանքին, Ս. Սահակ Հայրապետին Վռամշապուհ թագաւորին եւ խումբ մը թարգմանիչներու, ինչպէս նաեւ անոնց ձեռք բերած մշակութային գործունէութեան վրայ:

Թարգմանչացը հայ մշակոյթի ընդհանուր տօնն է: Գիրերու գիտի, Աստուածաշունչի հայերէնի թարգմանութեան, հայերէն լեզուով ստեղծագործութիւններու, հայ դպրոցներու կառուցման ընդհանուր տօնը:

Հայերէն առաջին թարգմանական գրականութիւնը եղած է Աստուածաշունչը:

Ֆրանսացի գիտնական Լա Քրոզ (1661-1719 թուականներուն) գայն անուանած է «Թագուհի թարգմանչաց»: Թարգմանիչները Աստուածաշունչը կը թարգմանէին լրացումներով, ինչպէս նաեւ տարբեր թարգմանուած եզրերու ներմուծմամբ: Թարգմանութիւնը կատարուած է ասորերէնէ եւ յունարէնէ: Հայ գիրերու գիտնէն ետք, Մեսրոպ Մաշտոց կը ձեռնարկէ Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան գործին: Աստուածաշունչ մատենի ամբողջ թարգմանութիւնը եւ վերջնական օրինակը պատրաստելը կը տեւէ շուրջ 25-30 տարի, գիրերու գիտի թուականը ներառեալ:

Աստուածաշունչի գլխաւոր թարգմանիչներն էին Սահակ Պարթեւ, Յովսէփ Պաղնացին, Կորիւն Սքանչելին, Ղեւոնդ Անանդեցին եւ Յովհաննէս Եկեղեցացին:

Մեսրոպի թարգմանած առաջին նախադասութիւնն է՝ «Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ»: Հոս՝ «իմաստութիւնը» Քրիստոսն է, բանն՝ Աստուած, իսկ «հանճարի խօսքերը»՝ Ս. Գիրքը:

Այս նախադասութիւնը քաղուած է Սողոմոն Իմաստունի «Առակաց» գիրքէն:

Ի՞նչ կը նշանակէ Ուաչով, Աւետարանով եւ այլնով օրհնելը:

Ուաչն ու Աւետարանը մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսին պատկերը կը ներկայացնեն, անոնցմով խաչակնքելը Տիրոջ օրհնութիւնը բաշխել կը խորհրդանշէ:

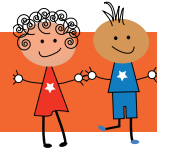
Ի՞նչ է Թափօրը:

Թափօրը միմիայն Տէրունական տօներուն կը կատարուի, որով աւելի Հանդիսաւորութիւն կու տանք այդ տօնակատարութիւններուն, եւ (այդպիսով) սուրբերուն տօներէն աւելի փառաշուք կ'ըլլան: Տակաւին, Թափօրի կ'ելլենք երաչտի եւ ժանտախտի ժամանակ, որպէսզի երկինքէն անձրեւ տեղայ եւ ցաւը վերանայ:

Ի՞նչ է Նախատօնակը:

Նախատօնակ կը նշանակէ յաջորդող օրուան Հանդիսակատարութեան երեկոն, որուն ընթացքին եկեղեցին Տէրունական եւ երեւելի սուրբերու տօները կը կատարէ՝ չուրջառով, Աւետարանով, խաչվառով եւ մոմերով եկեղեցուց ատենանին մէջ: Տէրունական տօներուն, յաջորդող օրուան Օրհնութեան շարականը Համբարձի շարականին տեղ կ'երգուի, իսկ սուրբերու տօներուն՝ Օրհնութիւնն ու Հարցը ամբողջութեամբ:

ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ

ԱՅԲՈՒԲԵՆՈՎ ԼԱԲԻՒՐԻՆԹՈՍ

Փորձէ՛ ձամբադ գտնել այբուբենի տառերուն ընդմէջէն

